

Dr. Metka Povž, prof biol., ihtiologinja

RIBE IN PIŠKURJI V POREČJU MURE V SLOVENIJI

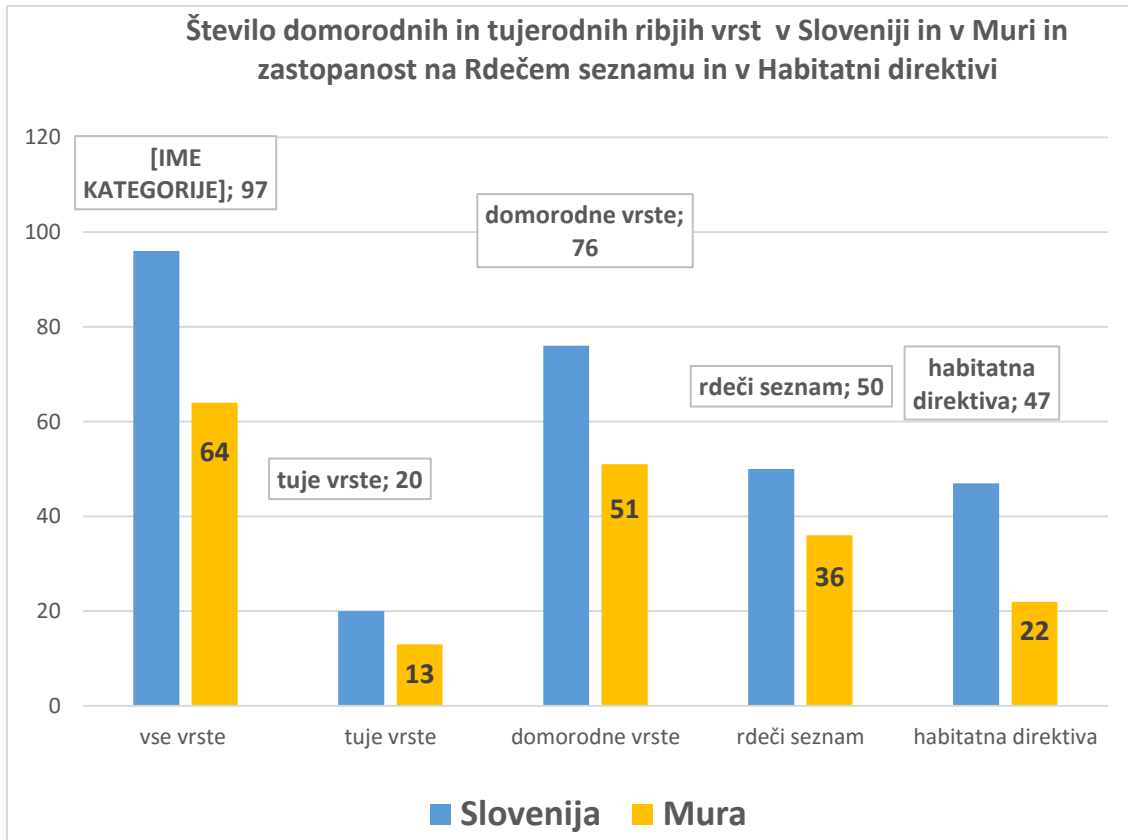
Mura je edina reka v Sloveniji, ki je od meje z Avstrijo vse do izliva v Dravo brez pregrad in zajezitvenih jezer. Po raznolikosti vodnih površin in po raznovrstnosti ribje favne je eno najbogatejših in najbolj ohranjenih porečij v Sloveniji in morda celo v Evropi, in to kljub obsežnim regulacijskim posegom, ki segajo daleč na konec 18. stoletja. Regulacijam se je v začetku 20. stoletja pridružilo še intenzivno onesnaževanje. Posledica vseh negativnih vplivov je bilo izginotje postrvjih vrst sulca, potočne postrvi in lipana ter nekaterih rib selivk. Po izboljšanju kakovosti vode proti koncu 80. let preteklega stoletja sta se opazno izboljšali tako raznolikost ribjih vrst kot velikosti njihovih populacij. Kljub tej odprtosti reke za ribe in dostopnosti v njene pritoke in rokave, da se lahko nemoteno selijo z vodnim tokom in proti njemu na drstišča in pasišča, pa se je ribja favna v tem porečju precej spremenila v primerjavi s stanjem pred 150–200 leti. Iz starih zapisov za obdobje 1842–1933 je razvidno, da je na prehodu iz 19. v 20. stoletje naseljevalo ali v Muro in pritoke zahajalo v času drsti vsaj 60 različnih domorodnih ribjih vrst in en piškur.

V času upadanja kakovosti vode v porečju Mure proti koncu 19. in v prvi polovici 20. stoletja se začnejo pojavljati tujerodne in na onesnaževanje bolj odporne ribje vrste, ki jih pred tem v naših vodah sploh ni bilo. Danes v porečju Mure živi in se uspešno razmnožuje osem tujerodnih vrst.

Po zadnjih podatkih živi v porečju Mure 51 domorodnih in 13 tujerodnih vrst. Kljub izredno skrčenemu vodnemu prostoru Mure in posledično izjemni degradaciji življenjskih prostorov je pestrost ribjih združb v porečju Mure še vedno izjemna v primerjavi s Savo ali Dravo, saj lahko z gotovostjo trdimo, da v porečju Mure živi skupaj s piškurjem vsaj 51 domorodnih vrst, skupaj s tujerodnimi vrstami pa 64 različnih ribjih vrst, kar je izjemno veliko, če vemo, da živi v vodah po vsej Sloveniji skupaj 97 vrst.

17 vrst je zavarovanih po Uredbi o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah z varstvom habitata in/ali vrste, na Rdečem seznamu ogroženih sladkovodnih rib (Pisces) in piškurjev (Cyclostomata) v Sloveniji je 36 vrst: devet jih je v kategoriji ranljiva vrsta (V – vulnerable), 24 v kategoriji ogrožena vrsta (E – endangered), ena v kategoriji domnevno izumrla vrsta (Ex? – extinct?) in dve v kategoriji redka vrsta (R – rare).

Slovenija je v povodju Mure z Uredbo o posebnih varstvenih območjih določila za SI3000215 Naturo 2000 območje od Radencev do slovensko-hrvaško-madžarske meje s 13 ciljnimi vrstami.

Grafikon 1: Število domorodnih in tujerodnih ribjih vrst v Sloveniji in v Muri ter zastopanost na Rdečem seznamu in v Habitatni direktivi.